MARSH

Political violence, terroryzm i wojna: jak duże firmy budują odporność w świecie rosnącej niepewności

Izabela Żurawska
Broker ubezpieczeniowy i reasekuracyjny, RM II

Jak budować odporność

- W obliczu głębokich i systemowych zmian geopolitycznych, a także narastających wyzwań w obszarach handlu, konfliktów zbrojnych i gospodarki, kadra zarządzająca oraz zespoły ds. ryzyka powinny aktywnie wzmacniać odporność swoich organizacji.
- Wymaga to wdrażania najlepszych dostępnych narzędzi, procesów i strategii ograniczania ryzyka, które pozwolą nie tylko lepiej identyfikować i oceniać zagrożenia, lecz także skuteczniej na nie reagować, minimalizować ich skutki oraz wspierać ciągłość działania w warunkach rosnącej niepewności.

Ryzyko	Przegląd	Najbardziej narażone sektory	Kluczowe działania
Ryzyko konfliktu - ryzyka polityczne w tym: •wojna •terroryzm	Zapobieganie skutkom konfliktów stanowi obecnie jeden z kluczowych priorytetów w strategii zarządzania ryzykiem, ze szczególnym uwzględnieniem także zdarzeń o ograniczonej skali, które mogą jednak w istotny sposób zakłócać ciągłość operacyjną, zwłaszcza w przypadku rozbudowanych i wieloetapowych łańcuchów dostaw.	• Energetyka, • Transport zbiorowy, • Obiekty użyteczności publicznej, • Transport morski i lotniczy, • Firmy posiadające kluczowych dostawców w pobliżu stref konfliktu.	**Ubezpieczenia Ryzyk Politycznych (wraz z ubezpieczeniem utraty zysku brutto).** **Plany reagowania kryzysowego.** **Plan ciągłości działania.**

© 2026 Marsh. All rights reserved.

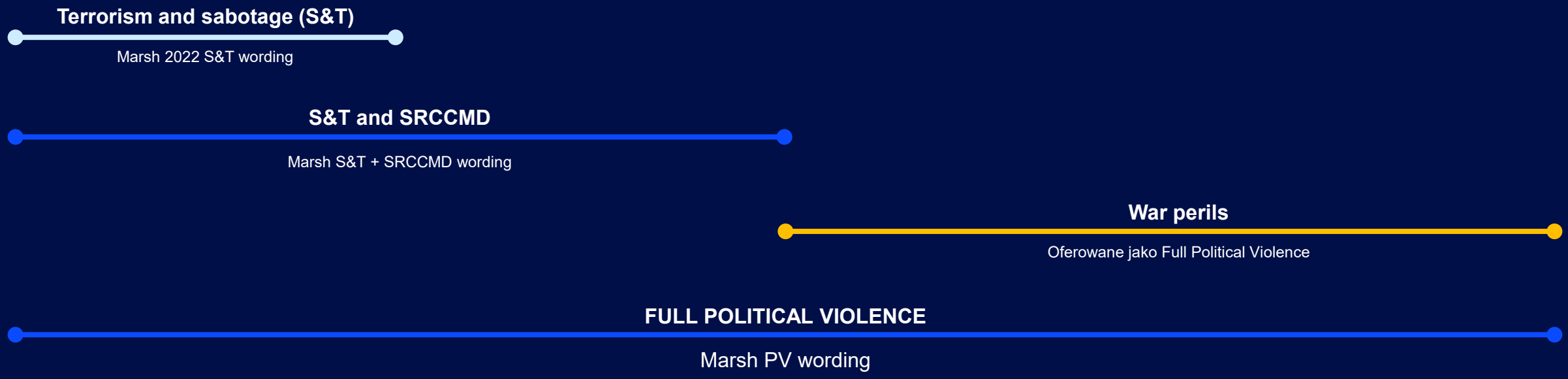
Charakterystyka ryzyka

01

MARSH

Ubezpieczenie Political Violence

Terroryzm i Sabotaż	SRCC i Malicious Damage (Czyny Złośliwe)	Powstanie, rewolucja, rebelia, przewrót stanu, bunt, wrogie działania	Wojna i wojna domowa

*Marsh wording - opracowane autorskie warunki ochrony, dostosowane do aktualnej sytuacji na świecie

© 2026 Marsh. All rights reserved.

Podstawowe pojęcia

Terroryzm

- celowe akty przemocy lub groźby ich użycia, motywowane politycznie, religijnie lub ideologicznie, mające na celu wywołanie strachu i wywarcie wpływu na społeczeństwo lub władze

Sabotaż

- celowe działania prowadzące do uszkodzenia, zniszczenia lub zakłócenia funkcjonowania mienia, infrastruktury lub procesów działalności

Strajki, zamieszki i rozruchy (SRCC)

- szkody spowodowane strajkami, zamieszkami i masowym niepokojem społecznym prowadzącymi do zakłóceń porządku i zniszczeń mienia

© 2026 Marsh. All rights reserved.

Podstawowe pojęcia

Przemoc polityczna (Political Violence)

- zbiorcze określenie zdarzeń o podłożu politycznym lub ideologicznym, obejmujące m.in. terroryzm, zamieszki, akty sabotażu czy powstanie

Wojna, wojna domowa, rebelia, powstanie, przewrót stanu

- zdarzenia związane z konfliktami zbrojnymi lub próbami przejęcia władzy, prowadzące do zakłócenia funkcjonowania państwa i powstania szkód materialnych oraz finansowych

Akty złośliwe (Malicious Damage)

- celowe zniszczenie lub uszkodzenie mienia przez osoby trzecie, wynikające ze złej woli, bez koniecznego związku z terroryzmem lub motywacją polityczną

© 2026 Marsh. All rights reserved.

Najistotniejsze różnice

	Terroryzm	Sabotaż	Rozruchy/SRCC	Wojna
Motywacja	Polityczna, ideologiczna, religijna	Celowe wyrządzenie szkody, niekoniecznie polityczne	Niezadowolenie społeczne	Konflikt zbrojny
Sprawca	Organizacja lub jednostka	Pracownik, grupa, osoba trzecia	Tłum	Siły zbrojne
Cel	Wywołanie strachu, presji na państwo lub społeczeństwo	Zakłócenie działalności, zniszczenie mienia	Protest lub zamieszki	Działania militarne

© 2026 Marsh. All rights reserved.

Zacierające się granice między terroryzmem, przemocą polityczną a niepokojami społecznymi wymagają elastycznych i zintegrowanych rozwiązań ubezpieczeniowych.

Terrorism and sabotage

An act of force or violence committed for political, religious or ideological purposes – these can be committed by an individual acting alone or as part of an organized group.

Riot and civil commotion

A violent disturbance by persons assembled together which threatens the public peace.

Malicious damage

Property damage resulting from a malicious act that is committed for political, religious or ideological purposes.

Strikes

An act of any striker or locked-out worker in the furtherance of a strike which results in physical damage.

Insurrection, revolution and rebellion

A violent organized uprising by citizens against a sovereign government or any of its policies.

Coup d'etat

The violent and illegal overthrow (or attempted overthrow) of a sovereign government.

Mutiny

A willful resistance by members of legally armed or peacekeeping forces to a superior officer.

Civil war

A war carried on between opposing citizens of the same country or nation.

War

International hostile action taken by sovereign international armed forces.

Malicious attack

An act that is intended to harm another person for any reason and involves the use of a vehicle, explosive device or any hand-held instrument; corrosive material or corrosive substance which results in bodily injury or property damage.

Nuclear, chemical, biological and radiological (NCBR)

A malicious act which intends to harm another by releasing biological or chemical or nuclear or radiological materials.

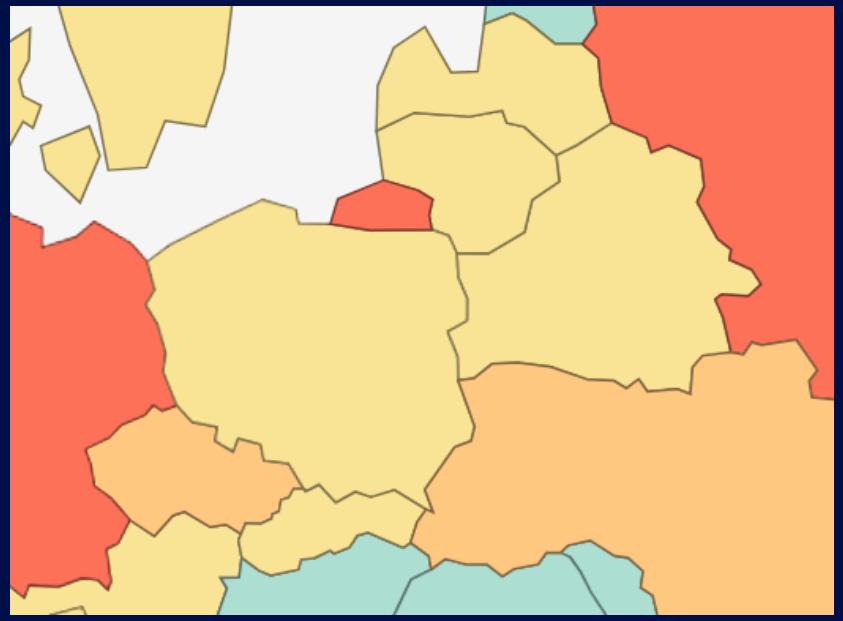
© 2026 Marsh. All rights reserved.

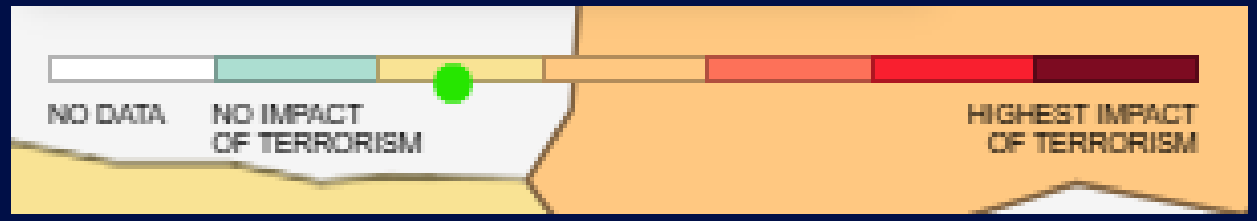
Kluczowe trendy dla ryzyka terroryzmu

1. Zacierają się różnice pomiędzy ideologią, ekstremizmem i terroryzmem
2. Akty sabotażu stają się głównym narzędziem próby wywołania konflliktów
3. Niestabilność w jednym kraju wpływa na inne regiony
4. Czynniki społeczne (ubóstwo, słabe instytucje, migracje/przesiedlenia) napędzają radykalizację
5. Rosnące ryzyko ograniczania swobód obywatelskich zagraża systemom demokratycznym na świecie

© 2026 Marsh. All rights reserved.

Polska zajmuje 48 miejsce z 163 w rankingu GTI 2026 (IEP)

2026 Global Terrorism Index

Poland

Overall Score	Country Ranking
1.68	48 / 163

Terrorism Index
1.682 / 10

GTI is a composite measure made up of four indicators: incidents, fatalities, injuries and hostages. To measure the impact of terrorism, a five-year weighted average is applied.

+ Incidents
2

https://www.economicsandpeace.org/

© 2026 Marsh. All rights reserved.

Market overview

02

MARSH

Market overview

Stawki za ubezpieczenie ryzyk politycznych zależą przede wszystkim od **lokalizacji,** rodzaju **działalności oraz poziomu ekspozycji.**

Obiekty zlokalizowane w największych miastach mogą podlegać wyższym stawkom ze względu na koncentrację ryzyka.

Warunki ubezpieczenia ryzyka przemocy politycznej i zamieszek (SRCC) zależą głównie od **sytuacji geopolitycznej, lokalizacji, rodzaju działalności oraz historii szkód.**

Ubezpieczyciele ostrożniej podchodzą do obejmowania ochroną ryzyk w regionach o podwyższonym poziomie zagrożenia.

Przy ocenie ryzyka istotne znaczenie mają **historia szkód oraz działania podjęte po wcześniejszych incydentach**.

Dobrze przygotowane **procedury reagowania kryzysowego i szkolenia** mogą stanowić istotny atut podczas procesu oceny ryzyka.

Dostępne są polisy wieloletnie.

© 2026 Marsh. All rights reserved.

Sytuacja rynkowa -prognozy

W 2026 roku rynek reasekuracji ryzyka political violence pozostaje stabilny, oferując wysoką dostępność ochrony.

Nadal jednak istnieje ryzyko, że część obecnych napięć może przerodzić się w bardziej poważne konflikty.

Coraz większą uwagę zwraca się na nowe zagrożenia, takie jak cyberataki oraz wykorzystanie sztucznej inteligencji do radykalizacji i wzmacniania działań ugrupowań ekstremistycznych.

Na ocenę ryzyka istotnie wpływają napięcia geopolityczne, zwłaszcza na Bliskim Wschodzie.

Przy odnowieniach polis od terroryzmu można oczekiwać wzrostu stawek nawet do **+7%,** jeśli ryzyko dotyczy głównie lokalizacji poza największymi aglomeracjami.

W przypadku ubezpieczeń przemocy politycznej oraz zamieszek wzrosty stawek wynoszą zazwyczaj **do +25%,** a ich wysokość zależy przede wszystkim od **lokalizacji, rodzaju działalności oraz historii szkód.**

© 2026 Marsh. All rights reserved.

Zakres ochrony i dostępne rozwiązania

03

MARSH

Ważne aspekty pokrycia

Ochrona ubezpieczeniowa może obejmować:

- Szkody w mieniu.
- Przerwę w działalności (wywołaną szkodą materialną).
- Warunkową przerwę w działalności/CBI (np. dostawcy mediów publicznych, klienci i dostawcy, brak dostępu).
- Odpowiedzialność cywilną (wobec osób trzecich oraz pracowników).
- Przerwę w działalności bez szkody materialnej (np. groźba/fałszywy alarm).
- Odwołanie wydarzenia: nieobecność kluczowych prelegentów/wystawców.
- Ryzyka nuklearne – NBCR nuclear, bilogical, chemical, radiological (możliwe do włączenia na limicie).

Wordingi międzynarodowe

- Wording LMA 3030/LMA 5039 Warunki Ubezpieczenia Ryzyka Terroryzmu i Sabotażu
- Wording LMA 3092 jest to wording LMA 3030 rozszerzony o strajki SRCC
- Wording Beazley AFB dla ryzyka PV + zestaw klauzul obowiązkowych mających zastosowanie do PV

© 2026 Marsh. All rights reserved.

Wymagane informacje do pozyskania oferty

- Wartość i rodzaj mienia, lokalizacje, charakter działalności.
- Analiza ekspozycji geograficznej i politycznej.
- Profil ryzyka, ochrona fizyczna (CCTV, kontrola dostępu), plan awaryjny.
- Dokumentacja prewencyjna, plany bezpieczeństwa, kontrola ryzyka i środki bezpieczeństwa
- Sąsiedztwo (infrastruktura krytyczna, duże skupiska osób).
- Łańcuch dostaw i ryzyko wobec osób trzecich, dostawcy i odbiorcy.
- Historyczne wskaźniki szkód, częstotliwość i potencjalna ciężkość zdarzeń

© 2026 Marsh. All rights reserved.

Wyłączenia ochrony

1. Five Powers (acts of foreign enemies, hostilities (whether war be declared or not) between any two or more of the following: the People's Republic of China, the Republic of France, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, the Russian Federation and the United States of America).
2. Szkody na terytorium Russia, Belarus and Ukraine
3. Ryzyka jądrowe, chemiczne i biologiczne (NBCR - możliwe do włączenia na limicie np. EUR 20 MIO)
4. Cyber
5. Szkody lub straty powstałe w wyniku konfiskaty, nacjonalizacji
6. Szkody lub straty, bezpośrednio lub pośrednio, wynikające z lub będące konsekwencją wycieku i/lub uwolnienia substancji zanieczyszczających lub skażających,
7. Szkody lub straty, bezpośrednio lub pośrednio, wynikające lub będące konsekwencją emisji, uwolnienia, wyładowania, rozproszenia albo wydostania się azbestu lub jakiegokolwiek wystawienia na działanie azbestu.
8. Grzywny lub kary albo inne obciążenia poniesione przez Ubezpieczonego lub nałożone przez dowolny sąd, organ rządowy, państwowy lub cywilny albo inną osobę.

© 2026 Marsh. All rights reserved.

Mienie wyłączone z ochrony

Ziemie lub wartości gruntowe.

Transmisja energii, linie zasilające lub rurociągi nie znajdujące się na terenie Ubezpieczonego.

Budynki lub obiekty albo znajdujące się w nich mienie, w przypadku gdy takie budynki lub obiekty pozostają puste, niezajęte lub nieczynne przez ponad trzydzieści dni, chyba że mienie takie ma pozostać niezajęte w ramach swojego normalnego funkcjonowania.

Samoloty oraz inne statki i urządzenia powietrzne, jednostki pływające

Lądowe środki lokomocji, w tym pojazdy, lokomotywy lub tabor kolejowy, chyba że takie lądowe środki lokomocji zostały wymienione w Polisie i wyłącznie wtedy, gdy znajdują się na nieruchomości ubezpieczonej w Polisie w momencie ich uszkodzenia.

Zwierzęta, rośliny i wszelkiego rodzaju organizmy żywe.

Mienie w transporcie, z wyłączeniem transportu na terenie lokalizacji objętej ochroną ubezpieczeniową.

© 2026 Marsh. All rights reserved.

Rynki oferujące ochronę (rynek Lloyd's)

Lloyd's Insurance Company S.A. 5348 AAL – Arch.	Lloyd's Insurance Company S.A. 5339 ASL – Arch Syndicate.	Lloyd's Insurance Company S.A. 5361 AFB – Beazley.	Lloyd's Insurance Company S.A. 5311 AFB – Beazley.	Lloyd's Insurance Company S.A. 5316 CSL – Chaucer.
Lloyd's Insurance Company S.A. 5299 HIS – Hiscox.	Lloyd's Insurance Company S.A. 5318 TAL – Talbot.	Lloyd's Insurance Company S.A. 5344 AML – Amlin.	Lloyd's Insurance Company S.A. 5365 BRT – Brit.	Lloyd's Insurance Company S.A. 5381 LIB – Liberty.
Lloyd's Insurance Company S.A. 5315 COF – O'Farrell.	Lloyd's Insurance Company S.A. 5328 AXS – Axis.	Lloyd's Insurance Company S.A. 5375 NOA – NOA.	Lloyd's Insurance Company S.A. 5345 AXL – Axa XL.	Lloyd's Insurance Company S.A. 5376 HAM – Hamilton.
Lloyd's Insurance Company S.A. 5324 IGO – Inigo.	Lloyd's Insurance Company S.A. 5421 KEN – Ken.	Lloyd's Insurance Company S.A. 5310 AUW – Atrium.	Lloyd's Insurance Company S.A. 5325 ASC – Ascot.	

© 2026 Marsh. All rights reserved.

Przykładowe case studies

04

MARSH

9/11

- Ataki z 11 wrześnie 2001 jako globalny punkt zwrotny w postrzeganiu terroryzmu
- Zmiana skali: od ataków lokalnych do katastrofalnych zdarzeń globalnych
- Bezpośredni wpływ na rozwój rynku ubezpieczeń terrorystycznych oraz powstania dedykowanych pooli i programów (np. TRIP/Terrorism Pools)
- Przesunięcie znaczenia: infrastruktura krytyczna + symbole państwowe
- Wprowadzenie nowych standardów underwritingowych i wyłączeń wojennych

© 2026 Marsh. All rights reserved.

Wojna w Ukrainie – incydenty z udziałem dronów wojskowych

- Wojna w Ukrainie jako pierwszy konflikt na dużą skalę z masowym użyciem dronów
- Rosnąca rola dronów wojskowych i improwizowanych systemów bezzałogowych
- Incydenty, w których drony tracą kontrolę / są zestrzeliwane, a ładunek spada poza cel militarny co prowadzi do uszkodzeń budynków prywatnych i infrastruktury cywilnej
- Kluczowe wyzwania ubezpieczeniowe:
  - Trudność w przypisaniu odpowiedzialności
  - Eskalacja ryzyk poza strefę konfliktu

MARSH

© 2026 Marsh. All rights reserved.

Ataki na infrastrukturę kolejową w Polsce

- Incydent: wysadzenie fragmentów torów kolejowych w oraz próba uszkodzenia sieci trakcyjnej
- Zdarzenie bardzo medialne i o wysokim profilu politycznym
- Rozbieżne kwalifikacje:
  - Premier nazwał wydarzenie aktem sabotażu
  - Prokuratura: akty dywersji o charakterze terrorystycznym
  - Rynek ubezpieczeniowy: potencjalnie lepszą ochroną w tej sytuacji będzie PV, nie terroryzm
- Kluczowy problem underwritingowy
  - Brak jednoznacznej definicji zdarzenia w czasie rzeczywistym
  - Zależność interpretacji organów vs wording polis
- Wniosek:
  - Granica pomiędzy sabotażem, dywersją, a terroryzmem jest płynna
  - Znaczenie ma nie tylko zdarzenie, ale jego kwalifikacja prawna i ubezpieczeniowa

MARSH

© 2026 Marsh. All rights reserved.

Budowanie odporności

05

MARSH

Przygotowanie na ataki terrorystyczne i akty masowej przemocy

> Firmy dysponujące solidnymi planami zarządzania kryzysowego i ciągłości działania są lepiej przygotowane do ochrony pracowników, utrzymania operacji oraz skutecznego odtworzenia działalności po ataku terrorystycznym lub zdarzeniu związanym z masową przemocą

Zarządzanie kryzysowe

Opracowane i przetestowane kompleksowe ramy zarządzania, reagowania i odtwarzania. Szybka identyfikacja skutków dla ludzi, mienia i działalności operacyjnej.

Komunikacja kryzysowa

Zaplanowany i uzgodniony system kontaktu z pracownikami, klientami, inwestorami, mediami oraz innymi interesariuszami w trakcie i po incydencie.

Reagowanie w sytuacjach nagłych

Reagowanie na incydenty poprzez procedury ochrony życia i zdrowia, ograniczanie skutków zdarzenia, ewakuacja oraz ochrona aktywów materialnych.

Pomoc humanitarna

Zapewnione wsparcie fizyczne, społeczne, emocjonalne i finansowe. Zapewnienie profesjonalnego doradztwa psychologicznego oraz usług wsparcia dla poszkodowanych pracowników.

Business continuity

Utrzymanie funkcjonowania firmy dzięki procesom zarządczym i logistycznym umożliwiającym kontynuowanie lub wznowienie działalności oraz odtworzenie krytycznych funkcji biznesowych.

IT/Disaster recovery

Zapewnienie dostępności sieci, aplikacji i danych. Wsparcie pracy zdalnej oraz inne strategie ciągłości działania, aby utrzymać operacje.

MARSH

© 2026 Marsh. All rights reserved.

MARSH

We are leaders in risk, strategy and people. One company, with four global businesses, united by a shared purpose to build the confidence to thrive through the power of perspective.

© 2026 Marsh. All rights reserved.